

רמ"ן ע"ג גד כהן מלפני ביהוקה הא"י (זניבה כונג, 1923)

נולדתי בקזבלנקה 1923 .

אחרי מלחמת העולם השנייה היתה אכזבה של הנוער היהודי, קבלנו חנוך צרפתי באליאנס, חלמתי על פריז ועל תרבות צרפת, היתה תחושה שהתרבות הצרפתית זה לא זה, התחילו להגיע הדים מאירופה על השואה. גדלתי בבית ציוני, היתה שעה עברית בביה"ס באליאנס, בחגים הייתי מתרגם בכתה מצרפתית לעברית.

במלחמה הגיעו שליחים והיו שיוכים לחברה "מגן דוד". מבטות התארגנו חובבי השפה.

היתה קבוצה "אליעזר בן יהודה" המסרה היתה הפצת השפה העברית, היו אפילו כרטיסי חבר ושלמנו דמי חבר.

מצאו חווה בסביבות קזבלנקה להמסיר אותנו לעבודת אדמה קבוצות פרוביזוריות בלי הנחיה, הכל בהתנדבות.

חלק מחברי "אליעזר בן יהודה" עלו לארץ גם במסגרת לגלית.

המורה שלי לעברית היה שלמה ביטון (יוחאי)

בקבוצה היו בנים ובנות נפגשנו ב"מגן דוד" בעיר האירופית ולא במלאח.

הקשר עם הארץ- המורים העבריים היה להם קשר עם הארץ והשפה. היה שבועון

שהגיע מטוניס I avenir וזה היה ערוץ שספק מידע, היו גם ידיעות

מסוחר משם חדידה שהיה לו קשר עם הארץ, היה מוכראדמת א"י בשקיות ניילון. היו

גם ידיעות דרך העתונות המקמית, היתה ידיעה על מהומות בארץ.

החלומות היו וורודים היתה אהבה עזה לארץ ושאיפה לעליה, החדרנו ע"י שירים

עונג שבת. היה גם צבור בעל אוריינטציה לצרפת ולתרבות אירופה, והיה צבור

מסורתי שקשור גם ליהדות.

בבית שלי היינו מסורתיים הלכנו לקולנוע בשבת, ההורים היו ליברלים, לא היתה

קצוניות ולא היתה הפקרות.

.../.

השאירה לעליה היתה המשך ישיר וטבעי של השפה היה ברור שכל הפעילות הגבירה את אהבתנו לארץ והרצון להגיע לארץ.

ענין העליה היה סודי ולא פומבי הכל נעשה דרך סם אבוטבול (אב יסל) אמא שלי ידעה על ענין העליה ולא עכבה בעדי, גדלתי באווירה ציונית. היה לי דוד שהיה לו חדר עם שטיחים של הרצל, נורדאו, ואחד העם. העליה לארץ היתה במונחים של "ירושלים" ולא מקום אחר. היו הרקבה שירים סביב הערגה לארץ.

משאמרו לנו להתארגן אמרו לקחת מזוודה עם בגדים, יצאנו בחבורה, נסענו לאלג'יר ומשם למחנה. המחנה היה בסביבות טנס, (סם כבר היה במחנה) לא אמרו כמה זמן יקח עד שנגיע לארץ, ידענו שהעליה בלתי לגלית. כשהגענו לטנס היו גם בעלי משפחות.

בלילה הצירו אותנו ומרו לנו עולים, הלכנו בשיירה בחוף לא לקחנו מזוודות. אני לא זוכר הרבה על המחנה בטנס.

השייט-הנסיעה נמשכה 21 יום, התנאים היו גרועים היו דרגשים לישון בהם יכולנו להסתובב, התזונה היתה מתחת לכל בקורת.

עלתה המחשבה שהאניה תתפס ע"י הבריטים, הוקפנו ע"י הבריטים שאמרו don't right to go to palestine

באנייה היו 2 שליחים ואתם היו לנו שיחות, עזרנו גם בתרגום לעברית למעפילים.

לאחר התפיסה עברנו בין שורת חילים בריטים והעלו אותנו לאנייה vigour ocean.

במעבר מחיפה לקפריסין לא תשבנו על כמה זמן נשאר שם ולא על התנאים. המחנה בקפריסין-היו מעפילים אירופיים שלא קבלו אותנו בזרועות פתוחות. המחנה היה מחולק לשוה"צ, בית"ר, וכו', והתחיל מיד ציד נפשות. היה מטבח ואוהלים והעולים התחילו להתפצל ומרוקאים היו מסונפים ל"בונים". היו מרוקאים שהלכו לשוה"צ ולבית"ר, כל קבוצה רצתה לספח אליה חלק מהעולים. היתה שיחה עם מנהל הגוינס, ונוצר קשר עם שליח בשם אלי מויאל.

.../.

מחוץ למחנות היה אזור שאליו באו שליחים מהארץ. לכל תנועה מהארץ היו שליחים שגרו בסמוך למחנה. השליח היה מספק את הצרכים הרוחניים של כל תנועה. אלי מויאל היה כזה וכך התגבשה במחנה גם קב "אליעזר בן יהודה". היו כאלה שהצטרפו חדשים מן האנייה, היהלנו מטבח משלנו ופעילויות משלנו הענין של "מרוקו סכין" צמח בקפריסין ריב בין אירופאי ומרוקאי המרוקאי הוציא סכין ואיים עליו.

כל אחד היה סגור בשטח שלו, כשהיו הפגנות נגד הבריטים היה שתוף פעולה, היינו עושים שביתות רעב, צועדים מביילים ומגיעים עד השער. היו קבוצות למוד מעורבות שלמדו עם מרצים שהגיעו מא"י, או מתוך המחנה, היו מסיבות משותפות ושם הקראתי דברי התולים שאני כתבתי. בחור אחד התאהב ברומניה התחתן אתה ואפילו למד רומנית. היו מספר נסיונות בריחה, היו חופרים מנהרות מהאוהל החוצה. היה "שורות המגינים" קבוצות שלמדו קפא"פ תחת הכותרת ספורט. בקפריסין, בתנועה הקבוצית היתה מגמה לארגון גרעינים, לקראת העלייה הקבוצות התפרקו, האידיאולוגיה הקבוצית לא היתה מושרשת. כשהגעתי ארצה הייתי ברעננה שם התארגנה קבוצה שהיתה עתידה לעלות לברור חיל.

עליתי ארצה בפברואר 1949.